Volksempfänger radyosunun hikayesi

Hitler'in sesi radyosu!

Tüm diktatörlerin tutkusudur medya. Bazen diktatörlüğe giden yolu açan en önemli araç olur medya, bazen koltuğu korumanın tek yolu... Kendi gazetecileri, kendi radyoları ve kendi televizyonları olan, bütün diktatörlerin önünde Hitler'in ve yakın arkadaşlarının hayatı ibret almak için duruyor oysa.

SEBAHATTİN ÇELEBİ

"Heil Hitler!

Bugün; 19 Ekim Pazar.

Alman radyosu yayınına başlıyor..." [1]

1938 Ekiminde Almanya'da sabahın ilk ışıklarıyla radyolarını açanların, dört köşe, ahşap kara kutudan duyduğu ilk ses buydu.

1923'ten bu yana Almanya'da düzenli olarak başlayan radyo yayıncılığı, yeni bir dönemin habercisi gibiydi aslında. İlk elektronik kitle iletişim aracı olarak, büyüleyici bir etkisi vardı. 1938'den 5 yıl önce; daha 1933'de radyonun bu gücünü anlamıştı Naziler. O yıl, büyük satın alma çılgınlığı yaşıyordu Almanlar. Evlerin en güzel köşelerini süsleyecek, küçük, siyah, ancak sesli bir eğlenceleri vardı artık: O eğlence "Volksempfänger" olacaktı.

Volksempfänger VE301

Sunumları, Berlin Radyo Fuarı'nda yapılacak ve ilk iki gün içinde 100 bin adet satılacaktı. 1933-1939 yılları arasında 7 milyondan fazla Volksempfänger radyosu üretildi Nazi Almanya'sında. İlk Volksempfänger marka radyo Dreiventil-Ve301 model numarasıyla piyasaya sürüldü. 301'in çok önemli bir anlamı vardı:

Hitler iktidar koltuğuna 30 Ocak 1933'te oturmuştu.

Hitler'in Propaganda Bakanı Joseph Gobbels, bu radyo çılgınlığını zamanında ve doğru okumayı başarmıştı:

"Radyo yayınları bize aittir, kimsenin olamaz. Radyo yayınlarını fikirlerimizin hizmetine sunacağız. Başka hiçbir fikir anılamaz. Radyo yayıncılığını en modern ve var olan en önemli kamuoyu etkileme enstrümanı olarak görüyorum."[2]

Aslında bütün diktatörlerin en önemli argümanıydı "havuz medyası" oluşturmak. Ancak Hitler ve Nazi rejimi, bu konuda bir adım daha öne geçmeyi başarmışlar ve bu ilk elektronik kitle iletişim aracını, propaganda maksatlı kullanmayı planlamış ve büyük kazanımlar elde etmişlerdi.

Oysa halkın bu yoğun ilgisinde başka faktörler de vardı: Volksempfänger 76 Reichsmark'a satılırken, diğer radyoların fiyatı neredeyse iki misli daha fazlaydı. Naziler, "kitle hareketleri"nin, "iyi kitle iletişim araçlarına" ihtiyaç duyduğunu biliyorlardı. Ancak radyonun dönemin Almanya'sında oldukça yüksek bir fiyata satılması, Nazi rejimini yeni bir strateji geliştirmeye zorladı.

Dönemin lider üreticileri Siemens ve Telefunken'e üretim için görev veren Naziler, radyonun daha ucuz halka sunulabilmesi için üzerlerine düşeni fazlasıyla yaptılar ve devlet imkanlarından her türlü yardımı aktardılar. Radyo üretimine neredeyse yarıya yarıya bir sübvanse uygulayarak, herkesin radyo sahibi olmasını sağladılar. Halkın rahatlıkla satın alabileceği radyo, böylelikle hemen hemen bütün orta halli evlere girmişti. Daha sonra da değişik model ve isimler altında radyolar üretilecek ve fiyatlar her defasında biraz daha uygun olacaktı.

Rejimin radyosu; Volksempfänger için strateji çok netti. Nazi propagandistlerinden Artur Freudenberg bunu şu cümlelerle açıklıyordu:

"Halkın tamamının bir radyo almasından ziyade, devletin politik ilgisi bütün halkın her an yayınları almasını sağlamayı başarmak, olmalıdır." [3]

Volksempfänger'in reklam afişlerinde iri iri harflerle yazılan sloganlar manidardı. Sanki Volksempfänger'in bu iş için üretildiğini itiraf eder gibiydi:

"Ganz Deutschland hört den Führer! / Bütün Almanya Führer'i dinliyor"...

Reichsrundfunkgesellschaft'ın (Dönemin radyo yayınları kurumu) yönetiminde söz sahibi olan Naziler, boş durmadılar. İçişleri Bakanı Erich Scholz 1932'de önce devlet radyolarında reklamları yasakladı. Bunda Yahudi firmalarının önünü kesme düşüncesi de vardı kuşkusuz.

Scholz, bu yasağı şu sözlerle savunacaktı:

"Alman radyosu, Alman halkına hizmet eder."

Foto: Everett Collection Shutterstock.com